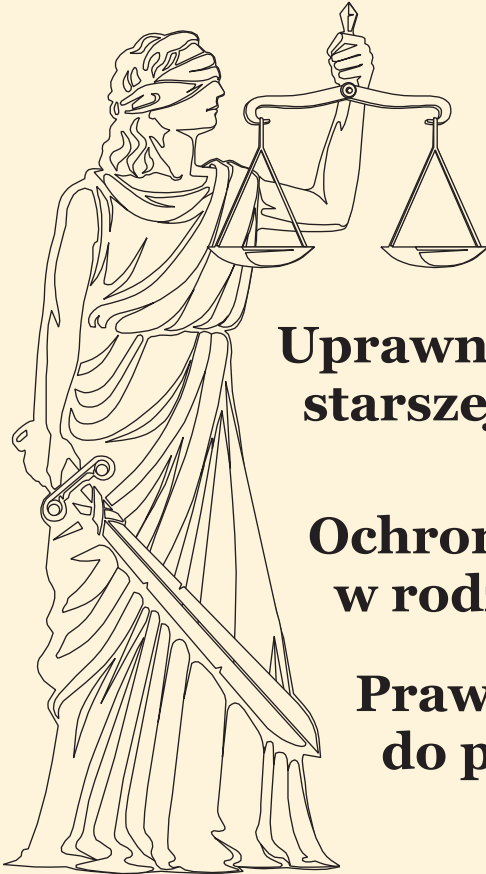

MAM PRAWO!

WYBRANE UPRAWNIENIA OSÓB STARSZYCH¹

**Uprawnienia osoby
starszej jako pacjenta**

**Ochrona osób starszych
w rodzinie**

**Prawo osób starszych
do pomocy społecznej**

MAM PRAWO!

UPRAWNIENIA OSOBY STARSZEJ JAKO PACJENTA

Osoba starsza korzystająca ze świadczeń zdrowotnych wykonywanych przez służbę zdrowia, niezależnie od tego czy jest zdrowa, czy chora, korzysta z uprawnień pacjenta. Ma w szczególności prawo do:

1. Świadczeń zdrowotnych zgodnych z aktualną wiedzą medyczną.
2. Informacji o swoim stanie zdrowia; może żądać, aby lekarz udzielił jej informacji w sposób zrozumiały.
3. Zachowania przez osoby udzielające świadczeń zdrowotnych tajemnicy informacji związanych z jego leczeniem.
4. Wyrażania zgody lub jej odmowy na udzielanie świadczeń zdrowotnych.
5. Poszanowania intymności i godności, w szczególności w czasie udzielania mu świadczeń zdrowotnych.
6. Dostępu do dokumentacji medycznej dotyczącej stanu zdrowia oraz udzielonych świadczeń zdrowotnych.
7. Poszanowania życia prywatnego i rodzinnego.
8. Opieki duszpasterskiej, w zakładzie opieki zdrowotnej przeznaczonym dla osób wymagających całodobowych lub całodziennych świadczeń zdrowotnych.
9. Przechowywania rzeczy wartościowych w depozycie zakładu opieki zdrowotnej, który ma obowiązek sprawować pieczę nad rzeczami wartościowymi pacjenta.
10. Zgłoszenia sprzeciwu wobec opinii albo orzeczenia lekarza. Sprzeciw wnosi się na piśmie do Komisji Lekarskiej działającej przy Rzeczniku Praw Pacjenta, w terminie 30 dni od wydania opinii lub orzeczenia.

Na straży praw pacjenta stoi **Rzecznik Praw Pacjenta**, który jest centralnym organem administracji rządowej. Został powołany ustawą z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta. W ustawie zostały określone w/w prawa pacjenta.

Gdy prawa pacjenta zostają naruszone :

Bezpłatna Infolinia

800 190 590

(z telefonów komórkowych)

22 833 08 85

22 635 59 96

czynna od poniedziałku do piątku w godz. 9.00 – 21.00

Biuro Rzecznika Praw Pacjenta

Al. Zjednoczenia 25

01-829 Warszawa

sekretariat@bpp.gov.pl

www.bpp.gov.pl

MAM PRAWO!

OCHRONA OSÓB STARSZYCH W RODZINIE – WYBRANE ASPEKTY PRAWNE

Życie rodzinne jest chronione przepisami **Konstytucji RP**, zgodnie z którymi „Każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym” (art. 48).

Przypadki przemocy, zaniedbywania, wykorzystywania osób starszych oraz znęcania się nad nimi objęte są ochroną prawną przewidzianą w **prawie karnym**. Rodziców i dziadków zalicza się do grona osób najbliższych (art. 115 §1 Kodeksu karnego). Za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny kodeks karny przewiduje karę pozbawienia wolności.

Prawo do ochrony podstawowych praw człowieka, w tym prawa do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej przysługuje również osobie starszej, zgodnie z **ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie**. O przemocy mówimy wtedy, gdy mamy do czynienia z sytuacją wykorzystywania przewagi osoby silniejszej nad słabszą - taką, która ma mniejsze możliwości, by sama się obronić. Przemoc wobec osób starszych może występować jako pojedyncze lub powtarzające się działanie lub brak odpowiedniego działania. Może przybierać różne formy które powodują krzywdę bądź cierpienie osoby starszej, jak np.:

- **przemoc fizyczna**, której celem jest zadanie bólu fizycznego, uszkodzenie ciała, pogorszenie zdrowia lub pozbawienie życia (np. bicie, popychanie, szarpanie, policzkowanie, duszenie, wykręcanie rąk, karmienie z użyciem siły lub pozbawianie jedzenia, stosowanie środków uspokajających),
- **przemoc psychiczna**, której celem jest zmniejszenie poczucia własnej wartości, wzbudzenie strachu, pozbawianie poczucia bezpieczeństwa i kontroli nad własnym życiem (np. krzyki, przeklinanie, obelgi i groźby, ciągła krytyka, szykanowanie z powodu wieku, niepełnosprawności, upokarzanie, zastraszanie),
- **przemoc seksualna**, mająca na celu zmuszenie ofiary do podjęcia współżycia bądź niechcianych zachowań seksualnych (np. gwałt, molestowanie, obnażanie się, zmuszanie do nieakceptowanych form współżycia),
- **przemoc ekonomiczna**, której celem jest finansowe wykorzystanie lub ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy (np. odbieranie renty/emerytury lub kontrolowanie i wydzielanie pieniędzy, zmuszanie do podpisywania zobowiązań finansowych),
- **zaniedbanie**, czyli naruszenie obowiązku opieki ze strony osób bliskich.

OGÓLNOPOLSKIE POGOTOWIE DLA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

NIEBIESKA LINIA

tel. 801 12 00 02

www.niebieska.info

PRAWO OSÓB STARSZYCH DO POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Ma na celu umożliwienie osobom - w tym również osobom starszym - i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2 ustawy z dnia 2 marca 2004 r. o pomocy społecznej).

MAM PRAWO!

Można przyjąć, że trudną sytuacją życiową jest konieczność opieki nad członkiem rodziny w podeszłym wieku, zwłaszcza osobą chorą i niepełną. Dla rodzin, w których są osoby w podeszłym wieku zasadnicze znaczenie mają świadczenia z pomocy społecznej, które polegają na **interwencji kryzysowej, poradnictwie specjalistycznym, usługach opiekuńczych i specjalistycznych usługach opiekuńczych.**

Udzielane świadczenia z pomocy społecznej mogą mieć także **formę świadczeń pieniężnych oraz rzeczowych.** Świadczenia opiekuńcze obejmują: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne oraz specjalny zasiłek opiekuńczy. Poradnictwo specjalistyczne, m.in. prawne, psychologiczne i rodzinne jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności, bez względu na posiadany dochód.

Osoby starsze mogą **zamieszkać w domach pomocy społecznej**, które muszą spełniać określone prawem warunki, aby mogły zostać wpisane do rejestru wojewody. Poza domami pomocy społecznej istnieje możliwość oferowania zamieszkania w rodzinnym domu pomocy społecznej.

Osobom starszym i ich rodzinom pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu m.in. ubóstwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Każda gmina i powiat ma obowiązek zagwarantować swoim mieszkańcom dostęp do usług pomocy społecznej. Jednak poziom świadczonych usług może się znacznie różnić w zależności od zamożności gminy i przeznaczonych na nie funduszy, a także od przyjętej strategii.

Miejskie/Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej (MOPS, GOPS) są jednostkami samorządu lokalnego w systemie pomocy społecznej. Jest to miejsce pierwszego kontaktu osób poszukujących wsparcia i pomocy społecznej. Zgodnie z prawem działają w każdej gminie/mieście.

CZUJESZ SIĘ ZAGUBIONY? NIE WIESZ, GDZIE SZUKAĆ POMOCY?

NIE MASZ DOSTĘPU DO INTERNETU?

SKORZYSTAJ ...

z bezpłatnego poradnictwa obywatelskiego

dla mieszkańców Powiatu Nowosądeckiego i Miasta Nowego Sącza świadczonego w ramach projektu „Sprawny Obywatel” realizowanego przez **Fundację Europejski Instytut Rozwoju Obywatelskiego**

Szczegółowych informacji udziela oraz zapisy na porady przyjmuje:

Punkt Mentora Obywateli

ul. Jagiellońska 18, 33-300 Nowy Sącz

(18) 443 57 08 www.eiro.pl

poniedziałek - piątek: 9.00-15.00

Porady udzielane są po uprzednim - osobistym lub telefonicznym - uzgodnieniu terminu spotkania z doradcą.